

## Bräkne-Hoby kyrka

56.2255, 15.1172

När den nuvarande kyrkan i Bräkne-Hoby, som är ritad av Helgo Zetterwall togs i bruk på 1870-talet, ersatte den en äldre tornlös kyrka från 1100-talet.

Området drabbades av strider speciellt under 1600-talet. En kyrklada om hörde till kyrkan omtalades på 1670-talet av kyrkoherden Bertil Aquilonius som "förbränt och ruinerat", och kyrkoherden skriver också på tal om snapphanarna, "vilka voro lagda till spektakel på stegel och hjul inwid vägen", att den gamla kyrkladan blivit helt sönderskjuten i striderna.

Kyrkan stor dock kvar och renoverades med jämna mellanrum, men blev med tiden för liten för den växande församlingen, och år 1868 revs slutligen Hoby gamla kyrka, för att ersättas med den nuvarande på samma plats. För även om församlingsbona var ovilliga att riva sin gamla kyrka hade de inget att sätta emot när biskop Thomander beslutat om rivning.

När han ritade kyrkan var Helgo Zetterwall professor vid Konstakademien, och han skulle senare bli chef för Överintendentsämbetet, som var den myndighet som bestämde hur bland annat kyrkor skulle byggas.

Kyrkan som visar på den rika och snabbt växande församlingen mot slutet av 1800-talet, räknas som en av de större landsortskyrkorna i Lunds stift.

I klocktornet finns sedan 1992 ett klockspel, tillverkat av Olssons Klockgjuteri i Ystad. Fyra gånger dagligen kan man höra inspelade koralmelodier.

1831 skänktes ett tornur till den gamla kyrkan av ekonomidirektören F. Pagels i Torp samt bönderna Ola och Anders Månssöner i Ejörstorp och Ola Bosson i Hakarp. Den är nu placera på tornet till den nya kyrkan.

På toppen av tornet sitter ett 2 meter brett och tre meter högt kors i guld.

I vapenhuset står den gamla kyrkdörren, som under många år fungerat som källardörr i en lärarbostad vid folkhögskolan.

Dopfunten som från början av 1200-talet fanns tidigare i den gamla kyrkan, som låg på samma plats. Dopfunten är huggan i sandsten från Åhus och tillhör den så kallade Maglehemsgruppen. Dopfatet i silver tillverkades 1787 i Karlshamn och skänktes till kyrkan året efter av båtsmansänkan Signe Nils Dotter Tiling i Hoby by.

Vid den nedersta bänkraden finns en så kallad kyrktagningspall. Denna minner om en ceremoni som var vanlig förr, och som byggde på föreställningen att en kvinna som fött barn efter sin nedkomst var oren och därför under ledning av prästen måste återförenas med församlingen genom en särskild akt nere vid kyrkans dörr.

Sedan 1980-talet inte finns akten inte längre kvar i Svenska kyrkans gudstjänstliv. Seden hade då sedan länge övergått till att innebära ett tack för det nyfödda barnet.

I huvudgången finns en rad gravstenar från den gamla medeltida kyrkan.

Predikstolen från 1634 ville man dock inte bevara till den nya kyrkan, så den såldes på auktion. Den delar av den har ändå hittat tillbaka till kyrkan, och hänger nu som tavlor på södra väggen.

Kyrkans muralmålningar är skapade av den danske konstnären Paul Höm från Bornholm. Dessa målningar ersatte de ursprungliga som var målade av Svante Thulin, som även hade dekorerat domkyrkorna och universitetens huvudbyggnader i Lund och Uppsala.. Även om kompositionen är den samma, med Kristus i absiden och de tolv apostlarna över långhusets pelare.

Paul Höm och hans två medhjälpare Niels Östergaard och Paul Stoltze målade även tre motiv under läktaren på norra långsidan: Jesu intåg i Jerusalem, Judaskyssen, Jesus inför Pontius Pilatus.

I koret finns ett mindre orgelverk med åtta stämmor byggd 1970 av Anders Persson i Viken.

Kyrkans arkitekt Helgo Zetterwall har ritat den originella fasaden till kyrkans huvudorgel. Orgeln som är samtida med kyrkan byggdes ursprungligen av den småländske orgelbyggaren Carl August Johansson i Broaryd och räknas som hans mästerverk av de totalt 40-talet orglar han tillverkade. Den utökades 1906 av orgelbyggare Lindgren från Göteborg från 18 till 20 stämmor, och har sedan varsamt renoverats i mitten av 1980-talet av Mårtenssons orgelfabrik i Lund.

---

Källor:

Bok: "Blekinges kyrkor". Lasse Larsson 2010. ISBN 978-91-86560-81-2

Folder: "Bräkne-Hoby kyrka". Gunnel Alvhäll & Bengt O Svensson.

Bok: "Sveriges kyrkor Konsthistoriskt inventarium. Blekinge Band II." 1941.